

**ZAMONAVIY BAXSHICHILIK SAN'ATINING O'QUVCHILAR
MA'NAVIY-AXLOQIY TARBIYASIGA TA'SIRI**

Norqulov Farhod Toshturdiyovich

PhD nomzodi

Annotatsiya: *Mazkur tezisda zamonaviy baxshichilik san'atining o'quvchilar ma'naviy-axloqiy tarbiyasiga ko'rsatadigan ta'siri tahlil qilinadi hamda uning ta'lim-tarbiya jarayonidagi o'rni yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *baxshichilik, ma'naviyat, axloqiy tarbiya, folklor, doston, milliy qadriyatlar.*

Globallashuv jarayonida yoshlarning ongiga turli madaniy ta'sirlar kuchayib borayotgan bir paytda milliy qadriyatlar asosida tarbiya berish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, baxshichilik san'ati o'quvchilarni ma'naviy-axloqiy jihatdan shakllantirishda samarali vositalardan biri hisoblanadi. UNESCO tomonidan nomoddiy madaniy meros sifatida e'tirof etilishi ham uning ahamiyatini tasdiqlaydi.

Baxshichilik san'ati o'zida xalqning tarixiy xotirasi, hayotiy tajribasi va ma'naviy qadriyatlarini mujassamlashtirgan noyob fenomen hisoblanadi. Dostonlar orqali yaxshilik va yomonlik, halollik va xiyonat, jasorat va qo'rqoqlik kabi qarama-qarshi tushunchalar yorqin obrazlar orqali ochib beriladi.

Masalan, "Alpomish" dostoni qahramoni orqali o'quvchilarda quyidagi sifatlar shakllanadi:

vatanparvarlik va fidoyilik
oilaga sadoqat va hurmat
mardlik va sabr-toqat.

Baxshichilikning tarbiyaviy ahamiyati shundaki, u yoshlar ongiga bevosita emotsional ta'sir ko'rsatadi. Oddiy nazariy tushuntirishdan farqli ravishda, baxshi ijrosi orqali berilgan g'oyalar o'quvchilar qalbida chuqurroq iz qoldiradi. Zamonaviy sharoitda baxshichilik san'atining tarbiyaviy imkoniyatlari yanada kengaymoqda. Xususan:

maktab darslarida dostonlardan parchalar o'rganilmoqda;

madaniy tadbirlarda baxshi chiqishlari tashkil etilmoqda;

Xalqaro baxshichilik festivali kabi anjumanlar orqali yoshlar orasida qiziqish ortmoqda. Shuningdek, baxshichilik san'ati o'quvchilarning nutq madaniyatini rivojlantiradi, estetik didini shakllantiradi va tarixiy tafakkurini kengaytiradi.

Pedagogik nuqtai nazardan qaraganda, baxshichilik elementlarini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish o'quvchilarning faolligini oshiradi. Masalan, rolli o'yinlar, sahnalashtirish, doston aytish kabi usullar orqali o'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etadi.

Bundan tashqari, baxshichilik san'ati yoshlarni zararli g'oyalardan himoya qiluvchi ma'naviy immunitetni ham shakllantiradi. Chunki u milliy o'zlikni anglashga yordam beradi.

Zamonaviy baxshichilik san'ati o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasida muhim o'rin egallaydi. Uni ta'lim tizimiga keng joriy etish orqali yoshlarning milliy ongini, axloqiy fazilatlarini va ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch / I.A. Karimov. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 176 b.
2. O'zbek xalq og'zaki ijodi / T. Mirzayev. – Toshkent: O'qituvchi, 2010. – 320 b.

3. Baxshichilik san'ati asoslari / Q. Rajabov. – Toshkent: Fan, 2012. – 210 b.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining madaniyat va san'atga oid qarorlari. – Toshkent, 2017–2023.